

ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ Η
ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

Ενιαίος αποκλειστικά κρατικός φορέας
Ενέργειας

Η εισήγηση του Μάκη Παπαδόπουλου, υπεύθυνου του Τμήματος Οικονομίας της ΚΕ του ΚΚΕ, στην ημερίδα της ΚΕ του ΚΚΕ, με θέμα: «Οι εξελίξεις στον τομέα της Ενέργειας και η πρόταση του ΚΚΕ στον αντίποδα των επιλογών της αστικής τάξης»

«Για το ΚΚΕ υπάρχει ένα βασικό κριτήριο αξιολόγησης κάθε ενεργειακής πολιτικής. Είναι το πώς απαντά κανείς στο κεντρικό ερώτημα, αν η πολιτική αυτή θα υπηρετεί τις λαϊκές ανάγκες ή την κερδοφορία του μονοπωλιακού κεφαλαίου, στο αν έχουμε μια ενεργειακή πολιτική που οδηγεί στο να κατοχυρώσει την ενέργεια σαν κοινωνικό αγαθό ή, αντίθετα, την αντιμετωπίζει σαν εμπόρευμα».

Τα παραπάνω τόνισε ο Μάκης Παπαδόπουλος, υπεύθυνος του Τμήματος Οικονομίας της ΚΕ του ΚΚΕ, στην εισήγησή του στην ημερίδα της ΚΕ για την Ενέργεια που διενεργήθηκε την περασμένη Τετάρτη σε κεντρικό ξενοδοχείο της Αθήνας. Ο ακριβής τίτλος του θέματος της ημερίδας ήταν: «Οι εξελίξεις στον τομέα της Ενέργειας και η πρόταση του ΚΚΕ στον αντίποδα των επιλογών της αστικής τάξης». Παραθέτουμε, στη συνέχεια, το πλήρες κείμενο της εισήγησης:

Στιγμιότυπο από την ημερίδα, που διοργάνωσε

το ΚΚΕ στο ξενοδοχείο «Τιτάνια»

«Αγαπητές φίλες και φίλοι,

Κυρίες και κύριοι προσκεκλημένοι,

Εκ μέρους του Τμήματος Οικονομίας της ΚΕ θέλω να σας ευχαριστήσω για τη συμμετοχή σας στην ημερίδα.

Η σημερινή ημερίδα διεξάγεται σε μια περίοδο που γίνονται όλο και πιο ορατές στο λαό οι αρνητικές συνέπειες της ενεργειακής πολιτικής που χάραξαν και ακολουθούν στη χώρα μας οι κυβερνήσεις της ΝΔ και προηγούμενα του ΠΑΣΟΚ.

Για το ΚΚΕ, υπάρχει ένα βασικό κριτήριο αξιολόγησης κάθε ενεργειακής πολιτικής. Είναι το πώς απαντά κανείς στο κεντρικό ερώτημα, αν η πολιτική αυτή θα υπηρετεί τις λαϊκές ανάγκες ή την κερδοφορία του μονοπωλιακού κεφαλαίου, στο αν έχουμε μια ενεργειακή πολιτική που οδηγεί στο να κατοχυρώσει την ενέργεια σαν κοινωνικό αγαθό ή, αντίθετα, την αντιμετωπίζει σαν εμπόρευμα.

Αφετηρία μας είναι πάντα οι λαϊκές ανάγκες. Προσδιορίζουμε τις ανάγκες της κοινωνίας για τη μείωση της ενεργειακής εξάρτησης της χώρας, φθηνή λαϊκή κατανάλωση, για την ασφάλεια της εργασίας, την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, και εξετάζουμε ποιες οικονομικές συνθήκες και ποιοι πολιτικοί όροι μπορούν να διασφαλίσουν την ικανοποίηση αυτών των αναγκών στο σύνολό τους.

Κάτω απ' αυτό το πρίσμα, εξετάζουμε σήμερα τις εξελίξεις και τους βασικούς στόχους της αστικής τάξης στον τομέα της ενέργειας, δηλαδή:

- Την ανάδειξη της χώρας σε σημαντικό ενεργειακό δίαυλο στην ευρύτερη περιοχή.
- Την ολοκλήρωση της "απελευθέρωσης" με την αύξηση της άμεσης επιχειρηματικής δραστηριότητας του ιδιωτικού κεφαλαίου στον τομέα της ενέργειας.
- Τη συμβολή της ενεργειακής πολιτικής στη θωράκιση της ανταγωνιστικότητας των εγχώριων μονοπωλιακών ομίλων στο σύνολο της οικονομίας».

Σχέδια αγωγών πετρελαίου στα Βαλκάνια
(με πράσινο χρώμα)

Οι ανταγωνισμοί των ιμπεριαλιστών στον τομέα της ενέργειας

«Η αστική τάξη της Ελλάδας», συνέχισε ο ομιλητής, «επιχειρεί την τελευταία 15ετία να αναβαθμίσει το ρόλο της στον παγκόσμιο ενεργειακό χάρτη. Προσπαθεί να ενταχθεί στα μεγάλα διεθνή δίκτυα ενέργειας, φυσικού αερίου και πετρελαίου. Στοχεύει να μετεξελιχθεί σε ενεργειακό δίαυλο μεταξύ των σημείων παραγωγής και των κέντρων κατανάλωσης της ενέργειας. Συνδυάζει την ενεργειακή της πολιτική με το στόχο να εδραιωθεί σε χρηματοπιστωτικό και εμπορικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής.

Αγωγοί φυσικού αερίου από τις πηγές της

Κασπίας στην Ευρώπη (με μπλε χρώμα)

Στην προσπάθειά της να αναβαθμίσει το ρόλο της στον ενεργειακό σχεδιασμό της περιοχής η Ελλάδα αναπτύσσει αντιφατικές σχέσεις ανταγωνισμού και συνεργασίας τόσο με την Τουρκία όσο και με τις ισχυρές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις.

Παράλληλα, η ελληνική αστική τάξη και συνολικά η ΕΕ επιχειρούν να διασφαλίσουν πολλές διαφορετικές πηγές ενεργειακής τροφοδοσίας. Προσπαθούν να διαχειριστούν αυτό το πρόβλημα και να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που παρουσιάζονται στο πλαίσιο των αντιθέσεων ΗΠΑ - Ρωσίας στο συγκεκριμένο πεδίο.

Στον τομέα του φυσικού αερίου, οι ΗΠΑ προσπαθούν να προτάξουν τη μεταφορά **αζέρικου αερίου** με διαδρομές που **παρακάμπτουν το ρωσικό έδαφος**. Ετσι, προκρίνουν τη μεταφορά φυσικού αερίου απ' το Αζερμπαϊτζάν μέσω αγωγών που συνδέουν την **Τουρκία με την Ελλάδα και την Ιταλία**, καθώς και μέσω της Κοινοπραξίας του σχεδίου Ναμπούκο, η οποία στοχεύει στη σύνδεση της Τουρκίας με τις Βουλγαρία, Ρουμανία, Ουγγαρία, Αυστρία.

Η Ρωσία αντιπαραθέτει και προωθεί μια μεγαλεπήβολη εναλλακτική λύση, που αν υλοποιηθεί θα αποδυναμώσει ή και θα ματαιώσει ένα τμήμα των σχεδίων των ΗΠΑ. Πρόκειται για τον αγωγό με την ονομασία **South Stream (νότιο ρεύμα)**, ο οποίος θα περνά απ' τη Μαύρη Θάλασσα και θα μεταφέρει φυσικό αέριο στην ΕΕ, **παρακάμπτοντας την Τουρκία**. Από τη Βουλγαρία, ένα τμήμα του αγωγού θα τροφοδοτεί την Ιταλία διερχόμενο απ' την Ελλάδα και ένα άλλο θα κατευθύνεται προς την Αυστρία διερχόμενο απ' τη Σερβία.

Ο ανταγωνισμός ΗΠΑ - Ρωσίας περιλαμβάνει μια αλυσίδα μέτρων, από οικονομικές προσφορές, μέχρι πολύμορφες πιέσεις προς τις κυβερνήσεις της ευρύτερης περιοχής.

Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της αντίδρασης της αμερικανικής κυβέρνησης στη ρωσική πρόταση να τροφοδοτηθεί και με ρωσικό φυσικό αέριο ο αγωγός Τουρκίας - Ελλάδας - Ιταλίας, με δεδομένο ότι δεν υπάρχουν ικανοποιητικές ποσότητες αζέρικου αερίου, για να καλύψουν τη δυναμικότητα του αγωγού πριν το 2010. Οι ΗΠΑ προσδοκούν στην αύξηση της παραγωγής αζέρικου αερίου στο κοίτασμα του Σαν Ντεγκίτζ στην Κασπία. Οι περιορισμένες σημερινές δυνατότητες τροφοδοσίας του ελληνοτουρκικού αγωγού με αποκλειστικά αζέρικο αέριο, φάνηκαν δυο μήνες μετά τα εγκαίνια της διασύνδεσης. Τον Ιανουάριο του 2008, το Τουρκμενιστάν διέκοψε προσωρινά την τροφοδοσία του Ιράν και αυτό με τη σειρά του την τροφοδοσία της Τουρκίας, με αποτέλεσμα η τελευταία να κλείσει προσωρινά τη στρόφιγγα του φυσικού αερίου προς την

Ελλάδα!

Απ' την πλευρά της, η Ρωσία φαίνεται να κερδίζει έδαφος μετά την υπογραφή συμφωνίας με το **Καζακστάν** και το **Τουρκμενιστάν**, για την κατασκευή μεγάλου αγωγού φυσικού αερίου στην Κασπία. Ο αγωγός, ο οποίος θα εγκαινιαστεί πριν το τέλος του 2010, ενισχύει τη **θέση της Ρωσίας σαν βασικού δρόμου μεταφοράς του φυσικού αερίου της Κασπίας**, αφού οι τρεις συγκεκριμένες χώρες κατέχουν το μεγαλύτερο μέρος αποθεμάτων φυσικού αερίου της Κασπίας. Το γεγονός αυτό πρέπει να συνδυαστεί με τις συμφωνίες της **Ρωσίας με τη Βουλγαρία και τη Σερβία**, που αν τελικά υλοποιηθούν θα δώσουν το προβάδισμα στο ρωσικό σχέδιασμα για την ευρύτερη περιοχή. Αξίζει, όμως, να σημειωθεί ότι η κυβέρνηση της Ιταλίας, που εμφανίστηκε να αποδέχεται το ρωσικό σχέδιο μέσα στο 2007, αποσταθεροποιήθηκε με διάφορα σκάνδαλα, ενώ παρόμοιες εξελίξεις εμφανίζονται και στη χώρα μας.

Η ρωσική προσπάθεια δεν περιορίζεται φυσικά στο σκέλος της Νότιας Ευρώπης. Αντίστοιχης σημασίας είναι και το σημαντικό εγχείρημα απευθείας σύνδεσης της Ρωσίας με τη Γερμανία, με τον υποθαλάσσιο αγωγό της Βαλτικής, καθώς και επαναφορά του ελέγχου των μεγάλων κοιτασμάτων Σαχαλίνη - 2 και Κόβιτκα/ Στόκμαν στη ρωσική Γκάτςπρομ.

Αντίστοιχα, στο πεδίο μεταφοράς του πετρελαίου, τα σχέδια που στηρίζουν οι ΗΠΑ αφορούν στη σύνδεση Βουλγαρίας - ΠΓΔΜ και Αλβανίας (αγωγός AMBO) και στη σύνδεση Ρουμανίας - Ιταλίας. Τα συγκεκριμένα σχέδια συμπληρώνουν τον αγωγό Μπακού - Τσεϊχάν που συνδέει το Αζερμπαϊτζάν, την Τουρκία και τη Γεωργία και εντάσσονται σε μια ενιαία στρατηγική μεταφοράς ασιατικού πετρελαίου προς την ΕΕ, που παρακάμπτει τη Ρωσία. Αξίζει να σημειώσουμε ότι μέχρι και τις αρχές του 2007 ο αγωγός αυτός υπολειπουργούσε λόγω της χαμηλής συγκριτικά με τη δυναμικότητα του αγωγού, παραγωγής αζέρικου πετρελαίου για εξαγωγή στην ευρωπαϊκή αγορά.

Στον αντίποδα, βρίσκεται ο **αγωγός Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολη**, που μεταφέρει ρωσικό πετρέλαιο στην ΕΕ διά μέσου της Βουλγαρίας και της Ελλάδας. Ο συγκεκριμένος αγωγός αποτελεί μια δεύτερη δίοδο για τη Ρωσία για τη μεταφορά πετρελαίου της Μαύρης Θάλασσας στην Ευρώπη, συγκριτικά με τη σημερινή διαδρομή μέσα απ' τα στενά του Βοσπόρου που ελέγχονται απ' την Τουρκία. Το συγκεκριμένο έργο υποστηρίζεται και απ' την ΕΕ, ενώ η Ρωσία καταλαμβάνει την πλειοψηφία και το μάνατζμεντ της Κοινοπραξίας Transbalkan Oil Pipeline Company, η οποία θα εκμεταλλεύεται το έργο.

Στην πραγματικότητα, η Ρωσία αξιοποιεί μια σειρά ενεργειακές συμφωνίες, για να εδραιώσει τα δικά της ερείσματα στη Βουλγαρία και στη Σερβία και να διαμορφώσει μια αντικειμενική βάση στρατηγικής συνεργασίας με την ΕΕ.

Στο βαθμό που θα επικρατήσουν τα ρωσικά σχέδια, η Βουλγαρία θα αναβαθμιστεί έναντι της Τουρκίας σε βασικό ενεργειακό κόμβο της περιοχής.

Η Ελλάδα απ' την πλευρά της, απ' ενός διασφαλίζει την αναγκαία υποδομή για την ενεργειακή της ασφάλεια και απ' ετέρου την αναβάθμισή της σε σημαντικό ενεργειακό διαυλο, είτε υλοποιηθεί το αμερικανικό σχέδιο, είτε πολύ περισσότερο το ρωσικό σχέδιο.

Η υλοποίηση αυτού του στόχου είναι σημαντική για τα στρατηγικά συμφέροντα της αστικής τάξης και την κερδοφορία του εγχώριου κεφαλαίου. Πέρα απ' τα κρατικά έσοδα απ' τα κόμιστρα μεταφοράς, ωφελημένοι θα βγουν συγκεκριμένοι μονοπωλιακοί όμιλοι που σχετίζονται με την κατασκευή και, στη συνέχεια, την εμπορική εκμετάλλευση του αγωγού (όμιλοι Λάτση, Κοπελούζου, Μπόμπολα), καθώς και με τη μεταφορά πετρελαίου απ' το Νοβοροσίσκ στο Μπουργκάς με υψηλούς ναύλους.

Παράλληλα, αναβαθμίζει τη συνεργασία της με την άρχουσα τάξη της Ρωσίας στους τομείς του στρατιωτικού εξοπλισμού, των εμπορικών συναλλαγών, των επενδύσεων στα Βαλκάνια και στη

Μαύρη Θάλασσα και των κατασκευών ενόψει και των χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων του 2014.

Η επίτευξη των στόχων της αστικής τάξης δεν οδηγεί σε ανάλογα ευεργετικά αποτελέσματα ούτε για τους εργαζόμενους του κλάδου, ούτε για τη λαϊκή κατανάλωση, αφού η διαχείριση των συγκεκριμένων υποδομών θα γίνει με γνώμονα τη διασφάλιση της κερδοφορίας των μονοπωλιακών ομίλων.

Η πιο σημαντική πλευρά του θέματος αφορά στον κίνδυνο αποσταθεροποίησης της ευρύτερης περιοχής, λόγω της πιθανότητας νέας όξυνσης των ενδοϊμπεριαλιστικών αντιθέσεων, με πρόσφατα χαρακτηριστικά παραδείγματα την υπονόμευση των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Σερβίας στο Κοσσυφοπέδιο και την αμερικανική αντίδραση στην ενεργειακή συμφωνία Κύπρου - Αιγύπτου - Λιβάνου. **Σε αυτήν την όξυνση των αντιθέσεων, συμβάλλει η ανάδειξη της περιοχής σε ενεργειακό κόμβο την επόμενη δεκαετία».**

Η παρέμβαση των Ευρωπαίων ιμπεριαλιστών

«Από την πλευρά της», σημείωσε στη συνέχεια ο Μ. Παπαδόπουλος, «η ΕΕ δίνει έμφαση στην ενίσχυση της ενεργειακής συνεργασίας της με τη Ρωσία και στην υλοποίηση μιας δέσμης μέτρων μείωσης της ενεργειακής της εξάρτησης με άξονες την εξοικονόμηση ενέργειας και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, την αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την επίτευξη της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς στον ενεργειακό τομέα, την ηλεκτροπαραγωγή από πυρηνική ενέργεια, την επιτάχυνση της έρευνας για νέες καινοτόμες ενεργειακές τεχνολογίες.

Η Ρωσία καλύπτει σήμερα το 26% των αναγκών της Ευρώπης σε φυσικό αέριο και το 13% σε πετρέλαιο. Πρόκειται για μια σχέση αλληλεξάρτησης, όπου η ΕΕ έχει ανάγκη τη ρωσική προμήθεια και η Ρωσία την ευρωπαϊκή αγορά, σχέση που οδήγησε στο γνωστό Σύμφωνο Συνεργασίας μεταξύ των δύο μερών. Στην τελευταία μάλιστα Σύνοδο Κορυφής Ρωσίας - ΕΕ τον Οκτώβριο του 2007, οι δύο πλευρές συμφώνησαν και στη λειτουργία ενός συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης που θα προειδοποιεί για τυχόν διακοπές στην ομαλή ροή φυσικού αερίου και πετρελαίου στους ρωσικούς αγωγούς.

Σε σχέση με την περιοχή μας, το σημαντικότερο βήμα της κοινοτικής ενεργειακής πολιτικής υλοποιήθηκε το 2005 με την ίδρυση της "Ενεργειακής Κοινότητας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης" το 2005, με συμμετοχή 13 κρατών της περιοχής, από τα οποία πέντε είναι μέλη της ΕΕ. Η ίδρυση της Κοινότητας δρομολογεί την ελεύθερη, ανεμπόδιστη κίνηση κεφαλαίων και ενεργειακών εμπορευμάτων μεταξύ της ΕΕ και των συγκεκριμένων κρατών αυτής της περιοχής.

Σύμφωνα με μελέτη της Παγκόσμιας Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας της συγκεκριμένης περιοχής μπορούν να επενδυθούν 20 δισ. ευρώ τα επόμενα 15 χρόνια. Από αυτά, τα 12 δισ. ευρώ προβλέπονται για αποκατάσταση υφιστάμενων κατασκευών προοριζόμενων για νέους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής, ενώ τα 8 δισ. ευρώ για την κατασκευή δικτύων μεταφοράς και διανομής. Το επενδυτικό ενδιαφέρον των ευρωπαϊκών ομίλων εστιάζεται σε λιγνιτικές μονάδες και στα πλούσια λιγνιτικά κοιτάσματα των Δυτικών Βαλκανίων (Κοσσυφοπέδιου, ΠΓΔΜ, Σερβίας, Μαυροβουνίου).

Ετσι, η ΕΕ αφ' ενός διασφαλίζει εναλλακτικές πηγές για φτηνή ηλεκτροπαραγωγή και αφ' ετέρου διαμορφώνει προϋποθέσεις απόδοσης της κερδοφορίας σε κεφάλαια που είχαν υπερσυσσωρευτεί στα κράτη - μέλη της. Γι' αυτό εκτός από τους ευρωπαϊκούς ομίλους (EdF, EON, RWE, Enel κλπ.), έχουν ενεργοποιηθεί οι λεγόμενοι "δωρητές", όπως η Παγκόσμια Τράπεζα, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη, οι κυβερνήσεις ΗΠΑ και Καναδά. Μέρος της χρηματοδότησης των αναγκαίων υποδομών διασφαλίζεται μέσω της προβλεπόμενης ευρωπαϊκής χρηματοδότησης για την Ανάπτυξη των Διευρωπαϊκών Δικτύων Ενέργειας.

Η ΕΕ προωθεί, παράλληλα, και τη δημιουργία ενός "Μεσογειακού ηλεκτρικού δακτυλίου", μιας μεγάλης ενιαίας αγοράς, που θα περιλάβει τις χώρες της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής που βρέχονται από τη Μεσόγειο».

Τα σχέδια της αστικής τάξης της χώρας μας

«Η αστική τάξη της Ελλάδας», συνέχισε ο ομιλητής, «επιχειρεί να αξιοποιήσει τα ιμπεριαλιστικά σχέδια και συμφωνίες στην περιοχή, για να αναβαθμίσει το ρόλο της.

Η ΔΕΗ ΑΕ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για την υλοποίηση αυτού του σχεδιασμού, με συμφωνίες και επενδυτικές προτάσεις στην ΠΓΔΜ, στο Κόσσοβο, στην Αλβανία συμπράττοντας με την αμερικανική Contour Global.

Ο όμιλος των ΕΛΠΕ αναπτύσσει επίσης σημαντική επενδυτική δράση στο εξωτερικό, με κοινοπραξιακές εξαγορές εταιρειών εμπορίας πετρελαιοειδών στη Βουλγαρία, στη Σερβία, στην Κύπρο, στο Μαυροβούνιο, στην Αλβανία, στη Γεωργία, με τη συμμετοχή στο διυλιστήριο ΟΚΤΑ της ΠΓΔΜ και την παραγωγή και διάθεση ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα αυτή.

Η εφαρμογή της Συνθήκης για την Ενεργειακή Κοινότητα της ΝΑ Ευρώπης δε θα συμβάλει στη μείωση της ενεργειακής εξάρτησης της χώρας. Μεγάλο μέρος των επενδύσεων σε σταθμούς παραγωγής θα κατευθυνθούν στα Βαλκανικά κράτη με φθηνή ηλεκτροπαραγωγή και στη συνέχεια θα γίνεται εισαγωγή ρεύματος στην Ελλάδα από ομίλους προμηθευτών. Η ευθύνη του ενεργειακού σχεδιασμού θα μετατοπιστεί προς το επίπεδο της ΝΑ Ευρώπης, για την ενιαία αντιμετώπιση των προβλημάτων της συγκεκριμένης αγοράς. Παράλληλα, το κίνητρο της προσέλκυσης και το φόβητρο της απομάκρυνσης ιδιωτικών επενδύσεων από τη χώρα θα χρησιμοποιηθούν προς τους εργαζόμενους του κλάδου σαν καρότο και μαστίγιο, για να αποδεχτούν δυσμενέστερους όρους εργασίας.

Τέλος, η αστική τάξη της χώρας εμφανίζεται να εξετάζει και το ζήτημα **πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής** για τη θωράκιση της ενεργειακής ασφάλειας.

Τα αντικειμενικά δεδομένα ενισχύουν τη διερεύνηση σε αυτήν την κατεύθυνση, αφού σήμερα στην ΕΕ λειτουργούν 147 αντιδραστήρες ισχύος 130 γιγαβάτ και 15 απ' τις 27 χώρες της ΕΕ διαθέτουν ήδη σχετικές μονάδες. Η Βουλγαρία, η Ρουμανία και η Τουρκία σχεδιάζουν ήδη την κατασκευή νέων πυρηνικών μονάδων. Ήδη ο Λευκός Οίκος ανακοίνωσε τον Ιανουάριο τη διαμόρφωση πλαισίου συμφωνίας ΗΠΑ - Τουρκίας για τη συνεργασία των δύο χωρών σχετικά με την παροχή στρατιωτικής πυρηνικής τεχνολογίας. Δεδομένη θεωρείται και η κατασκευή του νέου βουλγαρικού πυρηνικού σταθμού του Μπέλενε στο Δούναβη με τη συμβολή της Ρωσίας.

Φυσικά, η απόφαση δημιουργίας πυρηνικών σταθμών δεν είναι εύκολη για την αστική τάξη, αφού πρέπει να διαχειριστεί πλήθος προβλημάτων όπως της υψηλής σεισμικότητας της χώρας, της επεξεργασίας και διάθεσης των ραδιενεργών αποβλήτων και κυρίως της επίδρασης στους γεωστρατηγικούς συσχετισμούς της περιοχής.

Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να τονίσουμε ότι στο κοινοτικό πλαίσιο της "απελευθερωμένης" αγοράς που λειτουργεί με γνώμονα το καπιταλιστικό κέρδος, η συγκεκριμένη λύση δημιουργεί μεγάλους κινδύνους για τη δημόσια υγεία, την ασφάλεια των κατοίκων και την προστασία του περιβάλλοντος.

Γι' αυτό και η αστική τάξη της χώρας προσπαθεί, παράλληλα με διμερείς συμφωνίες, να διασφαλίσει την ενεργειακή της επάρκεια στα ορυκτά καύσιμα. Έτσι, μετά το 2000 έχει υπογράψει σχετικά μνημόνια συνεργασίας και συμφωνίες με το Ιράν, το Καζακστάν, το Αζερμπαϊτζάν, καθώς και επιχειρηματικές συμβάσεις έρευνας (π.χ. η Κοινοπραξία που συγκρότησαν τα ΕΛΠΕ με την

κρατική εταιρεία πετρελαίου της Αιγύπτου)».

Η εγχώρια αγορά

«Αγαπητές φίλες και φίλοι,

Ας έρθουμε τώρα στο επίπεδο της εγχώριας αγοράς που αναδιαρθρώνεται. Δεν έχουν περάσει πολλά χρόνια από τότε που η ΝΔ και το ΠΑΣΟΚ ψήφισαν την πρώτη ρύθμιση απελευθέρωσης του τομέα ηλεκτρικής ενέργειας με την κατάργηση του κρατικού μονοπωλίου της ΔΕΗ. Εκείνη την περίοδο, οι συγκεκριμένες δυνάμεις προπαγάνδιζαν τα ευεργετικά αποτελέσματα που θα είχε ο ελεύθερος ανταγωνισμός πολλών ιδιωτικών επιχειρήσεων για την ικανοποίηση των λαϊκών αναγκών. Πρόβαλλαν σαν μονόδρομο την ελεύθερη κίνηση κεφαλαίου - εργασίας - εμπορευμάτων στο πλαίσιο της ευρωενωσιακής αγοράς. Η αντίθεση του ΚΚΕ στην απελευθέρωση και η θέση του ότι η ενέργεια πρέπει να αποτελεί κοινωνικό αγαθό χαρακτηρίστηκε ως δογματική αδυναμία του να προσαρμοστεί στις σύγχρονες εξελίξεις.

Ομως, το ΚΚΕ δεν υπήρξε ποτέ απολογητής των κρατικών μονοπωλίων. Αντίθετα, ανέδειξε ότι η αστική πολιτική μέσω του κρατικού μονοπωλίου, για παράδειγμα της ΔΕΗ, εξυπηρέτησε πολλαπλά την πορεία καπιταλιστικής ανάπτυξης με τη δημιουργία της αναγκαίας υποδομής για τη δράση του μονοπωλιακού κεφαλαίου, την πολιτική τιμών του βιομηχανικού ρεύματος, την πολιτική προμηθειών και κατασκευών ενεργειακών έργων από εγχώριους ομίλους. Παράλληλα, η ύπαρξη του κρατικού μονοπωλίου βοήθησε την αστική τάξη να διαχειριστεί τις λαϊκές ανάγκες, καθώς και πλευρές της ταξικής πάλης, από τη σκοπιά των στρατηγικών συμφερόντων της (π.χ. η διαμόρφωση τιμών οικιακής χρήσης που να συμβάλλουν στη διατήρηση ενός επιπέδου λαϊκής κατανάλωσης).

Ειδικά στον τομέα της ενέργειας, το κρατικό μονοπώλιο κάλυψε για μια ιστορική περίοδο τις ανάγκες υποδομής της καπιταλιστικής βιομηχανικής ανάπτυξης. Ομως, η υπερσυσσώρευση κεφαλαίων, η ανάγκη τους για διεκδίκηση νέων μεριδίων στη διεθνή καπιταλιστική αγορά, οδήγησε στην "απελευθέρωση" από την κρατική προστασία στρατηγικών τομέων της οικονομίας (π.χ. Ενέργεια).

Στην Ελλάδα, το διάστημα που μεσολάβησε από την ψήφιση του ν. 2773/99 ήταν αρκετά διδακτικό, για να αποκαλυφθούν οι πραγματικοί στόχοι και οι αρνητικές συνέπειες για το λαό, της πορείας απελευθέρωσης, αφού στην Ευρώπη υπήρχε ήδη πλούσια, αρνητική πείρα. Οι μύθοι της αστικής προπαγάνδας άρχισαν να καταρρέουν ο ένας μετά τον άλλον.

Η απελευθέρωση οδήγησε στον αυξανόμενο έλεγχο της σχετικής αγοράς από μια φούχτα μονοπωλιακούς ομίλους, συνέβαλε δηλαδή στην επιτάχυνση της συγκέντρωσης και συγκεντροποίησης του κεφαλαίου. Ήδη οι 5 ισχυρότεροι ευρωπαϊκοί όμιλοι έχουν καταλάβει το 60% της αγοράς της "ΕΕ 15" και αυξάνουν διαρκώς το ποσοστό τους μετά τη διεύρυνση της ΕΕ.

Αντίστοιχα, στη χώρα μας, διαμορφώνονται οι σχετικές συμμαχίες ελληνικού και ξένου κεφαλαίου για τη διανομή της εγχώριας πίτας. Η κυβέρνηση της ΝΔ, όπως και του ΠΑΣΟΚ, πήρε μια σειρά μέτρα τόσο στο νομοθετικό επίπεδο όσο και στο επίπεδο της κρατικής χρηματοδότησης, ώστε να διασφαλιστεί εκ των προτέρων και με πολλούς τρόπους η υψηλή κερδοφορία των τραπεζών και των ιδιωτικών ομίλων που επενδύουν στον ενεργειακό τομέα.

Οι κρατικές ρυθμίσεις της τελευταίας δεκαετίας επιχειρούν να διαχειριστούν τον ανταγωνισμό μεταξύ των μετοχοποιημένων πρώην κρατικών μονοπωλίων και των νεοεισερχόμενων ιδιωτικών ομίλων στην αγορά ενέργειας. Ο ανταγωνισμός αυτός αναμένεται να οξυνθεί μετά την είσοδο ιδιωτών στρατηγικών επενδυτών στο μετοχικό κεφάλαιο των πρώην ΔΕΚΟ (ΔΕΗ, ΔΕΠΑ, κλπ.).

Παράλληλα, εκδηλώνονται και γενικότερες αντιθέσεις μεταξύ των αστικών τάξεων της ΕΕ σχετικά με το ρυθμό και την έκταση της απελευθέρωσης. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της διαφωνίας 6 κρατών - μελών της ΕΕ με επικεφαλής τη Γαλλία και τη Γερμανία στις προτάσεις της Κομισιόν, σχετικά με την υποχρέωση διαχωρισμού της ιδιοκτησίας των εταιρειών που απασχολούνται με την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από εκείνες που δραστηριοποιούνται στη μεταφορά και στη διανομή. Η πρόταση της Κομισιόν έχει στόχο να αποδυναμώσει την ισχύ των πρώην καθετοποιημένων κρατικών μονοπωλίων στις εγχώριες αγορές των κρατών - μελών. Ομως, αντιδρούν τμήματα των αστικών τάξεων διαφόρων χωρών, που ανησυχούν για την επίδραση που θα έχει στην ανταγωνιστική τους θέση η πλήρης απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας (π.χ. μια μεγάλη αύξηση της τιμής του βιομηχανικού ρεύματος).

Στη χώρα μας, η πολύμορφη ενίσχυση των ιδιωτών ανταγωνιστών της ΔΕΗ ΑΕ κορυφώθηκε την τελευταία διετία με δυο συγκεκριμένα μέτρα. Κατ' αρχάς με τη σύναψη Συμβάσεων Διαθεσιμότητας Ισχύος, μεταξύ του κράτους και των ιδιωτών επενδυτών που **διασφαλίζουν τους ιδιωτικούς ομίλους** για περίοδο δώδεκα ετών, ακόμα και αν οι ιδιωτικοί σταθμοί δεν μπορούν να πουλήσουν στην πράξη ηλεκτρικό ρεύμα σε ανταγωνιστική τιμή στη χοντρική αγορά ενέργειας.

Μόλις διαμορφώθηκαν ικανοποιητικοί όροι κερδοφορίας, προσήλθαν στον πρώτο σχετικό διαγωνισμό κατασκευής σταθμού ηλεκτροπαραγωγής φυσικού αερίου 4 συμμαχίες εγχώριων εταιρειών με τους ισχυρότερους μονοπωλιακούς ομίλους της Ευρώπης και συγκεκριμένα: Ο ιταλικός όμιλος ENEL και η ρωσική Γκάζπρομ με τον όμιλο Κοπελούζου, η Edison (που συμμετέχει στον πανίσχυρο όμιλο της γαλλικής EdF) με την Ελληνική Τεχνοδομική και τη Βιοχάλκο, ο ισπανικός όμιλος Iberdrola με τη Μότορ Οйл, καθώς και ο εγχώριος όμιλος της ΓΕΚ - Τέρνα με την Eurobank.

Η 5η συμμαχία της ισπανικής Endesa με τον όμιλο Μυτιληναίου προτίμησε να μη διαγωνιστεί για τη διασφάλιση του κρατικά εγγυημένου εισοδήματος και να προχωρήσει άμεσα και αυτόνομα στην κατασκευή μονάδων παραγωγής, ώστε να αποκτήσει προβάδισμα στον ανταγωνισμό.

Ομως, το κορυφαίο μέτρο οργάνωσης της νέας καπιταλιστικής αγοράς και ενίσχυσης των ιδιωτών επενδυτών ήταν η ίδρυση της ημερήσιας κρατικής χονδρεμπορικής αγοράς ενέργειας.

Η υπόθεση της πρώτης ιδιωτικής μονάδας που τέθηκε σε λειτουργία από τον όμιλο ΕΛΠΕ (μονάδα ηλεκτροπαραγωγής ΕΝΘΕΣ) είναι αποκαλυπτική. Στην αρχή, η συγκεκριμένη μονάδα αδυνατούσε να ανταγωνιστεί τις αντίστοιχες μονάδες της ΔΕΗ ΑΕ. Η κρατική ρύθμιση διά μέσου της ΡΑΕ διόρθωσε το πρόβλημα, ανεβάζοντας τη χονδρική τιμή (Οριακή Τιμή Συστήματος) κατά 73% από τον Ιανουάριο έως τον Ιούλιο του 2006. Έτσι, κατάφερε η μονάδα ΕΝΘΕΣ να εισέλθει στη χονδρεμπορική αγορά και να πραγματοποιήσει κέρδη 31 εκατ. ευρώ μέσα στον πρώτο χρόνο της λειτουργίας της. Στη συνέχεια, ο όμιλος των ΕΛΠΕ προχώρησε σε στρατηγική συνεργασία με τον ιταλικό όμιλο Edison και σχεδιάζει την κατασκευή νέων μονάδων στη Βοιωτία και την Αιτωλοακαρνανία.

Η ραγδαία αύξηση της Οριακής Τιμής του συστήματος της χονδρεμπορικής αγοράς (η οποία πραγματοποιήθηκε για να ενισχυθεί η είσοδος των ιδιωτών επενδυτών) οδήγησε σε πτώση την κερδοφορία της ΔΕΗ το 2006. Η ΔΕΗ ΑΕ βρέθηκε πλέον να αγοράζει από τους εισαγωγείς στη χονδρεμπορική αγορά σε πολύ υψηλότερη τιμή από ό,τι πωλούσε στους μεγάλους πελάτες της. Πριν, οι τιμές καθορίζονταν στο πλαίσιο του κρατικού μονοπωλίου».

Η σημερινή κατάσταση

«Τώρα», σημείωσε ο Μ. Παπαδόπουλος, «διαμορφώνεται μια μεταβατική περίοδος στη λειτουργία και στην οργάνωση της ΔΕΗ που οδηγεί στην περαιτέρω αποκρατικοποίησή της.

Περιλαμβάνει το διαχωρισμό της ενιαίας επιχείρησης σε μια σειρά θυγατρικών εταιρειών (π.χ. παραγωγής, εμπορίας, ορυχείων). Στο μετοχικό κεφάλαιο των θυγατρικών θα μετέχουν ιδιώτες στρατηγικοί επενδυτές. Ήδη, σε αυτό το πλαίσιο η ΔΕΗ ΑΕ δρομολογεί το μνημόνιο συνεργασίας με το γερμανικό κολοσσό RWE για τη λειτουργία δύο ανθρακικών μονάδων ισχύος 1.600 MW. Η ΔΕΗ ΑΕ έχει ακόμα σημαντικά πλεονεκτήματα που αποτελούν κίνητρο προσέλκυσης ξένων κεφαλαίων και ανταγωνισμού για τη θέση του στρατηγικού εταίρου της. Στο πλαίσιο αυτό, καταθέτουν επίσης προτάσεις ο πανίσχυρος ιταλο-ισπανικός όμιλος Enel-Edesa και η εταιρεία Edison (θυγατρική του πιο ισχυρού ευρωπαϊκού ομίλου της γαλλικής EdF).

Το συνολικό κυβερνητικό σχέδιο για το μέλλον της ΔΕΗ ΑΕ είναι ένας ακόμα κρίκος στην αλυσίδα μέτρων των κυβερνήσεων ΝΔ και ΠΑΣΟΚ, με στόχο την επιτάχυνση και ολοκλήρωση της "απελευθέρωσης". Στην πραγματικότητα, το νέο σχέδιο ιδιωτικοποίησης της ΔΕΗ ΑΕ στοχεύει ταυτόχρονα:

- Στη διεύρυνση του μεριδίου αγοράς των εισερχόμενων ιδιωτικών ομίλων.
- Στη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας και γενικότερα των συμφερόντων των σημερινών και αυριανών μεγαλομετόχων της ΔΕΗ ΑΕ, με τη δημιουργία μεγαλύτερου εταιρικού μεγέθους του ομίλου καθώς και με την επέκταση της δράσης του στις αναδυόμενες αγορές της ΝΑ Ευρώπης, της Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας.

Στο πλαίσιο της "απελευθέρωσης", η πορεία των εξαγορών και συγχωνεύσεων δεν είναι η εξαίρεση αλλά ο κανόνας. Οι όμιλοι που προτείνουν στρατηγική συνεργασία έχουν κύκλους εργασιών δεκαπλάσιους απ' τη ΔΕΗ ΑΕ.

Είναι, επομένως, βαθύτατα υποκριτική η όσιμη ανησυχία για το μέλλον της ΔΕΗ, απ' τις πολιτικές και συνδικαλιστικές δυνάμεις που αποδέχτηκαν το κοινοτικό πλαίσιο της "απελευθέρωσης" και της Συνθήκης του Μάαστριχτ.

Στον τομέα του φυσικού αερίου, η επιλογή σταδιακής ιδιωτικοποίησης της ΔΕΠΑ στηρίζεται και από τη ΝΔ και από το ΠΑΣΟΚ, που διαφωνούν μόνο στο αν αυτή θα υλοποιηθεί μέσω χρηματιστηρίου ή με την αναζήτηση στρατηγικού επενδυτή.

Στον τομέα του πετρελαίου, η απελευθερωμένη αγορά οδήγησε στον έλεγχο της διύλισης από δύο ομίλους και της εμπορίας από 4 εταιρείες που σχηματίζουν καρτέλ (όπως παραδέχτηκε ουσιαστικά η Επιτροπή Ανταγωνισμού) και καταγράφουν θεαματικά ετήσια κέρδη».

Οι συνέπειες της απελευθέρωσης

«Αγαπητές φίλες και φίλοι,

Οι αρνητικές συνέπειες της απελευθέρωσης στον τομέα της ενέργειας είναι σήμερα ολοφάνερες.

Η αναδιάρθρωση ανοίγει το δρόμο στην αύξηση του βαθμού εκμετάλλευσης των εργαζομένων. Συνοδεύεται από μια αντιλαϊκή δέσμη μέτρων που στοχεύουν στην εντατικοποίηση της εργασίας, στη μείωση του αριθμού των εργαζομένων, στην ελαστικοποίηση του χρόνου εργασίας, στη συρρίκνωση των ασφαλιστικών δικαιωμάτων.

Την τελευταία πενταετία, η παραγωγικότητα των εργαζομένων της ΔΕΗ ΑΕ αυξάνεται ετησίως 5,3% κατά μέσο όρο. Όμως, αυτή η αύξηση δεν αξιοποιείται για τη μείωση του συνολικού χρόνου εργασίας, αλλά για τη μείωση του συνολικού αριθμού των εργαζομένων σύμφωνα με το Αναπτυξιακό πρόγραμμα "Ηρακλής". Σε σχέση με το 1993, η μείωση του αριθμού των εργαζομένων ξεπερνά το 28%, ενώ ο νέος Πρόεδρος της ΔΕΗ ΑΕ δηλώνει ότι 7.000 σημερινοί υπάλληλοι της ΔΕΗ αποτελούν πλεονάζον προσωπικό.

Οι προαναφερόμενες εξελίξεις δεν αποτελούν ελληνική πρωτοτυπία.

Σημειώνουμε χαρακτηριστικά το βρετανικό παράδειγμα της πενταετίας 1990 - 1995 όπου μετά την ολοκλήρωση της "απελευθέρωσης" οι θέσεις εργασίας μειώθηκαν κατά 42%, ενώ την ίδια περίοδο στη Γαλλία που δεν προχώρησε η "απελευθέρωση" η αντίστοιχη μείωση ήταν μόλις 1,7%.

Αφού, λοιπόν, δεν ωφελήθηκαν οι εργαζόμενοι του κλάδου από την αύξηση της παραγωγικότητας, μήπως ωφελήθηκε τουλάχιστον η λαϊκή κατανάλωση;

Το σύνολο των διαθέσιμων στοιχείων δείχνει ότι το λαϊκό νοικοκυριό δεν ωφελήθηκε από την αύξηση της παραγωγικότητας των εργαζομένων στη ΔΕΗ ΑΕ. Την περίοδο 2000 - 2006 που η παραγωγικότητα στη ΔΕΗ ΑΕ αυξάνεται σημαντικά, οι τιμές της οικιακής κατανάλωσης αυξάνονται ετησίως κατά μέσο όρο πάνω απ' τον πληθωρισμό, ενώ η τελευταία αύξηση του 2007 έφτασε το 7%. Φυσικά, το πρόβλημα δεν αφορά μονοδιάστατα την αύξηση των τιμών. Θα πρέπει να συνυπολογίσουμε την καθήλωση των πραγματικών μισθών, τη φορολογική αφαίμαξη, δηλαδή τη συγκράτηση του πραγματικού λαϊκού εισοδήματος.

Επιχειρώντας να συσκοτίσει την κατάσταση ο πρώην υφυπουργός Ανάπτυξης κ. Νεράτζης ανέφερε, απαντώντας σε Επερώτηση του ΚΚΕ: **«Είμαστε από τις φτηνότερες χώρες σε σχέση με την παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και διατηρούμε τον κοινωνικό χαρακτήρα του αγαθού της ενέργειας σε σημείο τέτοιο που να μη διακυβεύεται το κύρος και η δυνατότητα λειτουργίας της ΔΕΗ».** Θα μπορούσε να παραθέσει κανείς σαν απάντηση την κερδοφορία της ΔΕΗ την τελευταία πενταετία και τη διαφορά του μέσου μισθού του εργαζόμενου στη χώρα μας με τον ευρωενωσιακό μέσο όρο. Όμως, η τοποθέτηση του υφυπουργού αποτελεί στην ουσία ομολογία για το τι συνέβη στην Ευρωζώνη όπου προχώρησε η "απελευθέρωση", καθώς και για τις μελλοντικές εξελίξεις στην Ελλάδα και αυτό είναι το σημαντικότερο. Ομολογία σχετικά με τις δραματικές αυξήσεις τιμών σε Δανία, Βρετανία, Σουηδία όπου επικρατεί ο δήθεν ευεργετικός ανταγωνισμός μεταξύ των ισχυρών μονοπωλιακών ομίλων. Στις χώρες αυτές, μεταξύ του 2001 και του 2006 οι τιμές αυξήθηκαν από 77% έως 91%.

Πράγματι, το φαινόμενο της ανόδου της παραγωγικότητας στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, χωρίς πτώση των τιμών στο πλαίσιο της "απελευθέρωσης" αφορά συνολικά την ΕΕ και απασχόλησε κορυφαίες συνεδριάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Αντίστοιχα, στον τομέα του φυσικού αερίου οι τιμές οικιακής κατανάλωσης διπλασιάστηκαν μέσα στο 2006 στη Γαλλία και στη Γερμανία και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανταγωνισμού ανακοίνωσε μια ακόμη έρευνα για την πιθανότητα σχηματισμού καρτέλ ανάμεσα στους δύο ισχυρότερους μονοπωλιακούς ομίλους που κυριαρχούν στις συγκεκριμένες χώρες και γενικά στην ΕΕ (την GdF και την EON).

Φανερό είναι και η επίπτωση στον ενεργειακό σχεδιασμό, όπου αναδεικνύεται σαν βασικός στόχος η διασφάλιση της κερδοφορίας των επενδυτών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η αναγόρευση του φυσικού αερίου σε στρατηγικό καύσιμο για την ηλεκτροπαραγωγή, η οποία αυξάνει την ενεργειακή εξάρτηση της χώρας και μεγαλώνει το κόστος ηλεκτροπαραγωγής. Οι ιδιώτες επενδυτές προωθούν τους σταθμούς φυσικού αερίου έναντι των λιγνιτικών σταθμών και των μεγάλων υδροηλεκτρικών, γιατί διασφαλίζουν ταχύτερη και υψηλότερη κερδοφορία.

Προωθούν, δηλαδή, με τη στήριξη των κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ και ΝΔ ένα εισαγόμενο καύσιμο, που εκτός των άλλων παρουσιάζει και υψηλότερο κόστος ηλεκτροπαραγωγής, αντί για την αξιοποίηση εγχώριων πηγών (λιγνίτη, νερό κλπ.).

Το βασικό επιχείρημα στήριξης αυτής της συγκεκριμένης επιλογής είναι η προστασία του περιβάλλοντος (αφού το φυσικό αέριο ρυπαίνει λιγότερο την ατμόσφαιρα απ' ό,τι ο λιγνίτης).

Ομως, αν ο κυβερνητικός στόχος ήταν πραγματικά η προστασία του περιβάλλοντος, τότε το φυσικό αέριο θα έπρεπε να διοχετευτεί στην υποκατάσταση της ηλεκτρικής ενέργειας για θερμικές οικιακές χρήσεις. Στην περίπτωση αυτή, της απευθείας καύσης φυσικού αερίου για οικιακή χρήση, (δηλαδή χωρίς απώλειες από τη μετατροπή του σε ηλεκτρική ενέργεια), θα μπορούσε να διασφαλιστεί ταυτόχρονα εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας, αναβάθμιση της προστασίας του περιβάλλοντος και μικρότερη επιβάρυνση της λαϊκής κατανάλωσης, ενώ ταυτόχρονα θα μπορούσαν να ληφθούν μέτρα για την αξιοποίηση των στερεών καυσίμων, όπως ο λιγνίτης, με φιλικότερες τεχνολογίες προς το περιβάλλον.

Σημειώνουμε ότι η Ελλάδα είναι η δεύτερη λιγνιτοπαραγωγός χώρα της ΕΕ καθώς και ότι για την περίοδο 2000 - 2005 το κόστος της λιγνιτικής KWh ήταν 40% χαμηλότερο απ' το αντίστοιχο των μονάδων φυσικού αερίου και πετρελαίου.

Η προσπάθεια διαχείρισης των λαϊκών προβλημάτων στο πλαίσιο της "απελευθέρωσης" είναι δέσμια εγγενών αντιφάσεων που αποκλείουν την ικανοποίηση των λαϊκών αναγκών στο σύνολό τους.

Ετσι, για παράδειγμα, διάφορες μη κυβερνητικές οργανώσεις μάς προτείνουν να πούμε "όχι" στα ορυκτά καύσιμα, "όχι" στο λιγνίτη και να στηριχτούμε κυρίως στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), επικαλούμενες την προστασία του περιβάλλοντος. Η συγκεκριμένη πρόταση δεν απαντά στις επιπτώσεις που θα έχει η εφαρμογή της στο κόστος ηλεκτροπαραγωγής και στην επιβάρυνση της λαϊκής κατανάλωσης, στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, στην αξιοπιστία του συστήματος τις ώρες αιχμής (τις ώρες υψηλού φορτίου), όταν τα αιολικά πάρκα δε θα είναι διαθέσιμα για λειτουργία.

Γενικότερα, η διαχειριστική αντίληψη μας καλεί να επιλέξουμε ποια λαϊκή ανάγκη πρέπει να θυσιαστεί, ώστε να μην πληγεί η κερδοφορία και το συμφέρον του ιδιωτικού κεφαλαίου, π.χ. η προστασία του περιβάλλοντος ή το δικαίωμα στη φθηνή λαϊκή κατανάλωση».

Οι στόχοι της άρχουσας τάξης

«Συνολικά», τόνισε ο ομιλητής, «στο πλαίσιο της απελευθέρωσης οι ιδιωτικοί όμιλοι επιλέγουν πότε και πού θα επενδύσουν, ποιο καύσιμο θα χρησιμοποιήσουν με γνώμονα το μέγιστο κέρδος τους. Γι' αυτό σήμερα προκρίνονται επενδυτικές προτάσεις δημιουργίας νέων μονάδων παραγωγής από λιθάνθρακα που αφορούν τους νομούς Εύβοιας, Μαγνησίας, Καβάλας, Βοιωτίας. Και αυτό τη στιγμή που είναι γνωστές οι επιπτώσεις στο περιβάλλον και κυρίως στη δημόσια υγεία, απ' την έκλυση οξειδίων αζώτου και θείου, σημαντικών ποσοτήτων αιωρούμενων σωματιδίων, καθώς και απ' τη δημιουργία στερεών αποβλήτων. Φυσικά, αυτό δε σημαίνει ότι πρέπει να αποκλειστεί η συμμετοχή του λιθάνθρακα στο συνολικό μείγμα ηλεκτροπαραγωγής της χώρας. Ομως, η χωροθέτηση σχετικών μονάδων δεν μπορεί να θυσιάζει τη δημόσια υγεία, την προστασία του περιβάλλοντος, την ισόρροπη ανάπτυξη περιοχών και κλάδων, στο βωμό της κερδοφορίας ελάχιστων ομίλων.

Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα και της επενδυτικής πρότασης του ομίλου Endesa - Μυτιληναίου για εγκατάσταση τριών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής στο νομό Βοιωτίας, σε μια περιοχή όπου λειτουργούν ήδη οι ρυπογόνες βιομηχανικές εγκαταστάσεις της Αλουμίνιον της Ελλάδας.

Με το ίδιο κριτήριο προωθούνται σήμερα και οι ιδιωτικές επενδύσεις Αιολικών Πάρκων που πωλούν πανάκριβα την κιλοβατώρα στο κράτος και επιβαρύνουν τη λαϊκή κατανάλωση.

Η άρχουσα τάξη και η ΕΕ προωθούν την ηλεκτροπαραγωγή από ΑΠΕ, με σαφείς στόχους:

- Την επιτάχυνση της "απελευθέρωσης" του ενεργειακού τομέα των κρατών - μελών και της ραγδαίας εισόδου του ιδιωτικού κεφαλαίου μέσα από την κοινοτική χρηματοδότηση σχετικών επενδύσεων.
- Τον περιορισμό της εξάρτησης της ΕΕ από τα εισαγόμενα καύσιμα, ώστε να μειωθούν οι επιπτώσεις απ' τη γεωπολιτική υπεροχή των ΗΠΑ και της Ρωσίας στο σκέλος του πετρελαίου και του φυσικού αερίου.
- Την προώθηση της σχετικής ευρωπαϊκής τεχνολογίας και των αντίστοιχων προϊόντων στη διεθνή αγορά. Η Γερμανία, η Δανία και η Ισπανία καταγράφουν σημαντική δραστηριότητα στο συγκεκριμένο τομέα, όπου οι γερμανικές εξαγωγές φθάνουν τα 10 δισ. ευρώ, τη στιγμή που η σχετική παγκόσμια αγορά δεν ξεπερνά τα 25 δισ. Μόνο στη Β. Ελλάδα σχεδιάζονται γερμανικές επενδύσεις ύψους 300 εκ. ευρώ.

Η πολύμορφη κρατική στήριξη των σχετικών ιδιωτικών επενδύσεων έχει προσελκύσει σημαντικούς ομίλους όπως η γαλλική EdF, η γερμανική Enercon, η ισπανική Iberdrola σε συμμαχία με ελληνικές εταιρείες (π.χ. Ροκάς, ΤΕΡΝΑ).

Το κράτος αγοράζει την ιδιωτική ηλεκτροπαραγωγή σε πανάκριβη τιμή και επιδοτεί αδρά το μεγαλύτερο μέρος της κατασκευής αιολικών πάρκων. Γι' αυτό και οι ιδιωτικές επενδύσεις αναμένεται να φθάσουν τα 2,5 δισ. ευρώ έως το 2010, ενώ οι αγοραπωλησίες αδειών επιταχύνουν τη συγκέντρωση πολλών αδειών σε λίγα χέρια.

Δίνεται προτεραιότητα στο συμφέρον του ιδιώτη επενδυτή ("επενδυτική ασφάλεια") σε σχέση με τις υπόλοιπες οικονομικές δραστηριότητες (τουριστική, αγροτική), την προστασία του περιβάλλοντος και ιδιαίτερα του δάσους. Οδηγεί στην επιταχυνόμενη εγκατάσταση ιδιωτικών αιολικών πάρκων μέσα στις δασικές εκτάσεις και σε κοντινές αποστάσεις από οικισμούς.

Η ΝΔ όπως και το ΠΑΣΟΚ επικαλούνται, λοιπόν, υποκριτικά την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος και υιοθετούν το στόχο αύξησης της ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ στο 20% του συνόλου. Όμως, δεν περιλαμβάνουν τους μεγάλους υδροηλεκτρικούς σταθμούς, που δεν ενδιαφέρουν τους ιδιώτες επενδυτές. Τα μεγάλα υδροηλεκτρικά έργα είναι πολλαπλής ωφέλειας, αφού οι υδροταμιευτήρες διαφυλάσσουν πολύτιμους υδάτινους πόρους και βοηθούν στην άρδευση κατά τη θερινή περίοδο.

Όμως, όπως σημειώνει η Σύγκλητος του ΕΜΠ το 2003, μόνο το 1/3 του οικονομικά εκμεταλλεύσιμου υδροδυναμικού της χώρας αξιοποιείται σήμερα.

Ο κρατικός ενεργειακός σχεδιασμός έχει, στην ουσία, ένα μόνο μέλημα, να διασφαλίσει τα κέρδη τους».

Ανύπαρκτος ο «αντινεοφιλελεύθερος» δρόμος

«Το ΠΑΣΟΚ, αν και ως κυβέρνηση άνοιξε το δρόμο στην "απελευθέρωση" του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και στη σταδιακή ιδιωτικοποίηση της ΔΕΗ ΑΕ, σήμερα ως αντιπολίτευση επιχειρεί να συγκαλύψει τη συμπόρευσή του με τις στρατηγικές επιλογές της κυβέρνησης της ΝΔ. Παρουσιάζει μια αποπροσανατολιστική γραμμή αντιπαράθεσης με την κυβερνητική πολιτική των αποκρατικοποιήσεων, που εστιάζει στη διατήρηση ανταγωνιστικών δημόσιων επιχειρήσεων στο πλαίσιο της "απελευθέρωσης", των λεγόμενων εθνικών πρωταθλητών. Προβάλλει το ζήτημα της διαφάνειας στην επιλογή ιδιωτών στρατηγικών επενδυτών για τις πρώην ΔΕΚΟ. Ασκεί σε συνδικαλιστικό επίπεδο κριτική για τις ανισότιμες σχέσεις επιχειρηματικής συνεργασίας στις οποίες οδηγείται η ΔΕΗ ΑΕ με τους ενεργειακούς κολοσσούς της ΕΕ.

Δεν πρόκειται για άγνοια, αλλά για συνειδητή εξαπάτηση, αφού το αυξημένο ποσοστό του Δημοσίου στο μετοχικό κεφάλαιο μιας επιχείρησης δεν μπορεί - σε τελευταία ανάλυση - να

ακυρώσει τη λειτουργία της σύμφωνα με τους νόμους του καπιταλιστικού ανταγωνισμού. Αυτοί οι νόμοι οδηγούν επίσης στις συγχωνεύσεις και στις συνεργασίες μεταξύ ομίλων που είναι αναμενόμενες στο πλαίσιο της "απελευθέρωσης".

Στην ίδια κατεύθυνση με το ΠΑΣΟΚ **κινείται και ο Συνασπισμός**, ο οποίος προτείνει έναν ακαθόριστο "αντινεοφιλελεύθερο δρόμο" απελευθέρωσης, στο πλαίσιο του οποίου ο ενεργειακός σχεδιασμός θα διασφαλίζει **τάχα** την ικανοποίηση των λαϊκών αναγκών. Ο ΣΥΝ επιχειρεί να συγκαλύψει τη συμφωνία του με τους στρατηγικούς στόχους της ΕΕ και επαναλαμβάνει την αποπροσανατολιστική αποκήρυξη των ορυκτών καυσίμων που προαναφέραμε.

Ο "αντινεοφιλελεύθερος" δρόμος είναι απλά ανύπαρκτος. Στο καπιταλιστικό σύστημα ο ενεργειακός σχεδιασμός υπηρετεί αντικειμενικά τα στρατηγικά συμφέροντα της αστικής τάξης. Στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής "απελευθερωμένης" αγοράς υπονομεύεται ακόμα περισσότερο κάθε δυνατότητα μακροπρόθεσμου προγραμματισμού, με γνώμονα τη λαϊκή ευημερία, αφού βασικό κριτήριο του σχεδιασμού είναι αντικειμενικά η διευκόλυνση της δράσης του ιδιώτη επενδυτή. Το κεφάλαιο επιλέγει πότε και πού θα επενδύσει, ποιο καύσιμο θα χρησιμοποιήσει».

Η πρόταση πάλης που προβάλλουμε

«Το πρόβλημα της Ενέργειας είναι σε τελευταία ανάλυση κοινωνικό και πολιτικό», σημείωσε ο Μ. Παπαδόπουλος, αναφερόμενος στην πρόταση του ΚΚΕ για τη λύση του προβλήματος. «Προϋποθέτει, είπε, σύγκρουση και ρήξη με το καθεστώς ιδιοκτησίας στις πηγές και στις υποδομές παραγωγής και μεταφοράς της Ενέργειας. Απαιτεί ανατροπές στο χαρακτήρα της εξουσίας, ώστε να υπάρξει κεντρικός σχεδιασμός, με στόχο τη λαϊκή ευημερία. Μέσα σε αυτό το ιδιοκτησιακό και πολιτικό καθεστώς, όπου οι πρώτες ύλες, τα μέσα παραγωγής, τα δίκτυα μεταφοράς και διανομής του ενεργειακού τομέα θα αποτελούν **κρατική κοινωνική ιδιοκτησία, μπορεί να επιτευχθεί η** συνδυασμένη ικανοποίηση των αναγκών του λαού. Ο σχεδιασμός και η διαχείρισή τους θα ανήκει σε **έναν αποκλειστικά κρατικό, ενιαίο φορέα ενέργειας**, μηχανισμό της λαϊκής οικονομίας».

Η πρόταση του ΚΚΕ περιλαμβάνει τα παρακάτω:

Ο ΕΝΙΑΙΟΣ ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ θα υπηρετεί ένα σύνολο στόχων και κριτηρίων:

α) Τη διασφάλιση της υποδομής για την κάλυψη των αναγκών της κεντρικά σχεδιασμένης βιομηχανίας που στηρίζεται στην κοινωνικοποίηση των βασικών μέσων παραγωγής. Τη σχεδιασμένη ανάπτυξη συγκεκριμένων περιοχών και κλάδων με μοχλό τον ενεργειακό τομέα. Τη στήριξη της αγροτικής και βιοτεχνικής παραγωγής με στόχο τη συνεταιριστική συγκεντροποίησή τους.

β) Την εξασφάλιση επαρκούς και φτηνής λαϊκής κατανάλωσης, η οποία θα ανεβάζει συνολικά το επίπεδο ζωής, θα κατοχυρώνει στην πράξη το ενεργειακό προϊόν ως κοινωνικό αγαθό.

γ) Την ασφάλεια των εργαζομένων του κλάδου, αλλά και των οικιστικών ζωνών και γενικότερα την προστασία του περιβάλλοντος.

δ) Τη μείωση του βαθμού ενεργειακής εξάρτησης της χώρας. Παράλληλα την ανάπτυξη διακρατικής συνεργασίας σε αμοιβαία επωφελή βάση, όταν και όπου προκύπτουν οι ανάλογες κοινωνικοπολιτικές προϋποθέσεις.

Τότε μόνο μπορεί να υλοποιηθεί ο **κεντρικός ενεργειακός σχεδιασμός** του κρατικού φορέα ενέργειας, δηλαδή ο σχεδιασμός, ο οποίος **προωθεί, προγραμματίζει και συνδυάζει αρμονικά** όλους τους στόχους που προαναφέραμε. Σε αυτές τις κοινωνικοοικονομικές και πολιτικές συνθήκες αποκτά ρόλο ουσιαστικό ο εργατικός και κοινωνικός έλεγχος.

Υπό αυτή την προϋπόθεση ο κρατικός φορέας ενέργειας, **απαλλαγμένος** από τους σιδερένιους νόμους του καπιταλιστικού κέρδους, θα μπορεί να προσδιορίσει σε κάθε περιοχή της χώρας πόσοι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής χρειάζονται, πού θα λειτουργήσουν και με τι πηγές, ώστε να περιοριστούν τα προβλήματα για το περιβάλλον, τη δημόσια υγεία, την αγροτική παραγωγή, την τουριστική δραστηριότητα και να διασφαλιστούν τα δικαιώματα των εργαζομένων που θα εργαστούν σε αυτούς τους σταθμούς. Θα μπορεί να επεξεργάζεται την ενεργειακή πολιτική με άξονες:

1. Την αξιοποίηση εγχώριων πηγών, προσδιορίζοντας τις κατάλληλες χρήσεις - περιοχές - τεχνολογίες, τα μεγέθη, με βάση τα προαναφερθέντα κριτήρια. Την αξιοποίηση των λιγνιτικών κοιτασμάτων της Δυτικής Μακεδονίας και της Μεγαλόπολης με φιλικές προς το περιβάλλον μονάδες ηλεκτροπαραγωγής. Την αξιοποίηση κοιτασμάτων πετρελαίου, που δεν κρίθηκε κερδοφόρα η εξόρυξή τους από ιδιωτικούς καπιταλιστικούς ομίλους, ιδιαίτερα σήμερα σε συνθήκες ανόδου της τιμής του πετρελαίου και βελτίωσης των τεχνολογιών εξόρυξης.

2. Τη συστηματική έρευνα για εξεύρεση νέων πηγών (π.χ. πιθανά κοιτάσματα σε Ιόνιο - Αιγαίο κλπ.) και αξιοποίηση των τεχνολογιών με στόχο την **εξοικονόμηση ενέργειας**, την αύξηση του βαθμού ενεργειακής αυτοδυναμίας.

3. Τη διακρατική αμοιβαία επωφελή συνεργασία σε τομείς, όπως:

- Η αξιοποίηση και ανάπτυξη δικτύων - αγωγών μεταφοράς ενεργειακού προϊόντος με προϋποθέσεις που συνδυάζουν το αμοιβαίο όφελος διαφορετικών κρατών από τις οικονομίες κλίμακας με τη διασφάλιση των κυριαρχικών δικαιωμάτων στη διαχείριση των εγχώριου προϊόντος.
- Η μεταφορά τεχνογνωσίας και η ανάπτυξη εγχώριας ερευνητικής δραστηριότητας.
- Η καλύτερη διαχείριση του προβλήματος των εισαγωγών καυσίμων και γενικότερα των όρων διεξαγωγής του εξωτερικού εμπορίου.

Το ΚΚΕ καλεί σε μαζική αγωνιστική συσπείρωση ενάντια στην κυβερνητική πολιτική της **απελευθέρωσης και των ιδιωτικοποιήσεων** του ενεργειακού τομέα. Θεωρεί ότι και σήμερα οι στόχοι μιας ενεργειακής πολιτικής συνιστώσας της λαϊκής οικονομίας μπορούν να αποτελέσουν αιτήματα μιας ευρύτερης λαϊκής συσπείρωσης και πάλης.

Οι διεκδικητικοί στόχοι

«Για να ανοίξουμε το δρόμο των ριζικών ανατροπών στο επίπεδο της εξουσίας», είπε, ολοκληρώνοντας την ομιλία του, ο Μ. Παπαδόπουλος, «προβάλλουμε τους διεκδικητικούς στόχους:

1) **Άμεση αναβάθμιση της υποδομής, παραγωγής και μεταφοράς της ηλεκτρικής ενέργειας με**

ταυτόχρονη διασφάλιση της προστασίας της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος, της φθηνής λαϊκής κατανάλωσης και της μείωσης της ενεργειακής εξάρτησης της χώρας:

- Αντικατάσταση παλαιών μονάδων από σύγχρονους λιγνιτικούς σταθμούς με τεχνολογίες δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα και με αυξημένο βαθμό απόδοσης. Διατήρηση του λιγνίτη στο **σημερινό ποσοστό** στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας για την επόμενη εικοσαετία.
- Άμεση αντικατάσταση των ηλεκτροστατικών φίλτρων σε υπάρχουσες μονάδες και εγκατάσταση σύγχρονου συγκροτήματος αποθείωσης καυσαερίων.
- Αξιοποίηση του υδάτινου δυναμικού της χώρας με **κρατικά υδροηλεκτρικά έργα**, που συμβάλλουν ταυτόχρονα στην άρδευση αγροτικών εκτάσεων και στην παροχή αντιπλημμυρικής προστασίας. Ενίσχυση των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα ηλεκτροπαραγωγής της χώρας.
- Έργα μετατόπισης και υπογειοποίησης δικτύων μεταφοράς υπερυψηλής και υψηλής τάσης σε κατοικημένες περιοχές για την προστασία της δημόσιας υγείας.
- Σχεδιασμός χρήσεων γης και χωροθέτησης των νέων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής σε μεγάλη απόσταση από περιοχές κατοικίας με γνώμονα τη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας και ασφάλειας.
- Προσανατολισμός της αξιοποίησης του φυσικού αερίου κυρίως για οικιακή χρήση και όχι για ηλεκτροπαραγωγή.

2) Διασφάλιση της φθηνής λαϊκής κατανάλωσης και κατάργηση της έμμεσης φορολογίας στα καύσιμα που χρησιμοποιεί η λαϊκή οικογένεια.

3) Μέτρα ενίσχυσης της κατεύθυνσης για πλήρη σταθερή εργασία.

- Απορρόφηση του εποχιακού προσωπικού των πρώην ΔΕΚΟ (8μηνες και 2μηνες συμβάσεις) με σχέση μόνιμου προσωπικού.
- Κατάργηση των εργολαβιών της ΔΕΗ ΑΕ και άμεση πρόσληψη με προτεραιότητα - μοριοδότηση από τις πληττόμενες περιοχές.
- 35ωρο - 5ήμερο - 7ωρο.
- Σύνταξη στα 50 για τις γυναίκες και 55 για τους άνδρες στα Βαρέα και Ανθυγιεινά.

4) Μέτρα βελτίωσης και προστασίας της δημόσιας υγείας, του περιβάλλοντος και των συνθηκών ζωής των κατοίκων:

- Σύντομη μετεγκατάσταση των οικισμών, που γειτνιάζουν με μεγάλες ενεργειακές υποδομές, σε σύγχρονους οικισμούς που καλύπτουν τις ανάγκες της λαϊκής οικογένειας, με επιβάρυνση των ενεργειακών ομίλων.
- Ανάπτυξη αποκλειστικά κρατικών υπηρεσιών περιβάλλοντος, ιατρικής της εργασίας, ασφάλειας της εργασίας, που με συστηματικό τρόπο: α) θα διερευνούν και θα συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του επαγγελματικού κινδύνου, της ειδικής νοσηρότητας για τους εργαζόμενους στις περιοχές που λειτουργούν ενεργειακές υποδομές, β) θα διερευνούν και αξιολογούν τις παραμέτρους περιβαλλοντικής ρύπανσης του εργασιακού και ευρύτερου περιβάλλοντος.
- Διαδικασία επίσημης κρατικής ενημέρωσης των μαζικών φορέων της περιοχής για τα ζητήματα της περιβαλλοντικής ρύπανσης και ελέγχου της αξιοπιστίας των μετρήσεων.

5) Αποκατάσταση εκτάσεων των λιγνιτωρυχείων και βελτίωση ποιότητας νερού.

- Άμεση απόδοση των εξορυγμένων εκτάσεων από τη ΔΕΗ ΑΕ στο κράτος, χωρίς καμιά αποζημίωση.
- Διασφάλιση της αφαίρεσης και διατήρησης της φυτικής γης, πριν από κάθε εξόρυξη, ώστε να διασφαλιστεί η αποκατάσταση του εδάφους και η δυνατότητα αξιοποίησης των

συγκεκριμένων εκτάσεων.

- Αξιοποίηση των εκτάσεων σύμφωνα με σχετική επιστημονική μελέτη με προτεραιότητες στην αναδάσωση, τη δημιουργία λιμενοδεξαμενών για τη στήριξη της αγροτικής παραγωγής και τη δημιουργία βοσκότοπων για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας.
- Εφαρμογή μέτρων για περιορισμό της ρύπανσης των υδάτων (π.χ. χρήση βιοκλινών).
- Έλεγχος της ποιότητας του νερού στις αρδευτικές γεωτρήσεις.

Με αυτό το αγωνιστικό πλαίσιο καλούμε το εργατικό κίνημα, τους επιστημονικούς και τοπικούς μαζικούς φορείς να κλιμακώσουν τη δράση τους για την ανατροπή της αντιλαϊκής πολιτικής του δικομματισμού».